

Zhang Xiaogang

text: [Jan Skřivánek](#)
foto: [Martin Polák](#)

Zhang Xiaogang (v české transkripci Čang Siao-Kang) patří k první generaci čínských umělců, kteří se v 90. letech prosadili na západě. Dnes jej zastupuje prestižní americká Pace Gallery a jeho obrazy se na aukcích prodávají za miliony dolarů. Galerie Zdeněk Sklenář nedávno zakoupila jeho obraz *Slivoň a dívka* a ve spolupráci s umělcem připravila edici grafik.

Podle údajů portálu artnet.com ze začátku března se v posledních čtyřech letech na světových aukcích prodalo 220 Zhangových děl dohromady za téměř 109 milionů amerických dolarů. To z něj dělá dvanáctého nejprodávanějšího žijícího autora z hlediska finančního objemu. Jeho rok starý aukční rekord má hodnotu 12,1 milionu dolarů. Na letošní aukci moderního a současného umění Asie společnosti Sotheby's, která se konala v sobotu 4. dubna v Hong Kongu, byl obraz matky s dítětem ze Zhangova stěžejního cyklu *Pokrevní pouta* nabízen s pře-

daukčním odhadem 2 až 3 miliony dolarů. Pro nás je toto dílo zajímavé hlavně svou výstavní historií – hned dvakrát jsme je mohli vidět na výstavě v Galerii Rudolfinum.

Zhang Xiaogang je ročník 1958. Kulturní revoluci zažil jako dítě – oba jeho rodiče, straničtí funkcionáři, byli posláni na tři roky na převýchovu – a na akademii nastoupil rok po Maově smrti. Vystudoval malbu v tradici socialistického realismu a v 80. letech byl jedním z představitelů umělecké avantgardy stojící mimo tehdejší oficiální kulturu. Zlomovým momentem v jeho tvorbě se stala

návštěva Německa v roce 1992. Po návratu z Evropy začíná malovat stylizované portréty inspirované starými rodinnými fotografiemi, zmiňovaný cyklus *Pokrevní pouta – Velká rodina*. Melancholické obrazy odkazující v oblečení a dalších rekvizitách na dobu malířova dětství, tedy na jedno z přelomových období moderních čínských dějin, si rychle získaly popularitu na západě i v Číně. V roce 1995 je Zhang pozván na bienále v Benátkách, po kterém následují účasti na řadě skupinových výstav čínského umění po celé Evropě.

Hned na jaře 1997 jednu takovou pod názvem *Tváře a těla Říše středu* připravil pro Galerii Rudolfinum kurátor Ladislav Kesner a jeden ze Zhangových obrazů se stal vizuálem jejích plakátů a pozvánek. Marek Pokorný, v té době výtvarný recenzent Mf Dnes, o malířových portrétech napsal: „Jejich tématem je bezbrannost individua, v němž se pře vědomí vlastní jedinečnosti a spojení s tradicí či rodinou a mocenskou strukturou společnosti.“ Ladislav Kesner se tehdy snažil dohodnout koupi jednoho z malířových pláten pro zdejší sbírky. „Národní galerie nemohla či nechtěla zaplatit 45 tisíc dolarů, které tehdy stálo,“ vzpomínal Kesner po letech na stránkách Art+Antiques. O jedenáct let později, na podzim 2008 vystavoval Zhang Xiaogang v Rudolfinum znovu, tentokrát již šlo o samostatnou výstavu

Obraz *Slivoň a dívka* je namalován ve stejném stylu jako díla z cyklu *Pokrevní pouta*, včetně charakteristických vybledlých skvrn známých ze starých fotografií. Konkrétní předobraz bychom však hledali marně. Nejde o malbu podle fotografie v přímém slova smyslu (o ni ostatně nešlo ani v 90. letech), ale o transformování jazyka starých snímků pro potřeby původního malířského výrazu. Větévka slivoně je sice tradičním námětem čínského malířství, ale kulturní kontext Číny a její historie pro obraz nejsou určující. Malíř konstruuje blíže nespecifikovanou minulost, dobu, o níž nevíme nic víc, než že je již nenávratně pryč. A je nakonec jedno, jestli ji budeme chápat obecně jako dobu dětství, či jako nějakou konkrétní dějinnou epochu nezatíženou starostmi naší současnosti.

„Zhang Xiaogang v dokonalém souladu propojuje dva zdánlivě rozmanité světy: ten čínský, asijský a náš, západní. Je pro mne jakýmsi výtvarným esperantem,“ komentuje malířovo dílo galerista Zdeněk Sklenář. „Když se dívám na jeho obrazy, jsem vždy dojat a užaslý a ptám se sám sebe: jak je možné, že na svět přišel člověk, který na ploše uměleckého díla tak dokonale propojuje prvky západu a východu? Prostě Čínu vidím, Čínu cítím a současně žasnu nad technikou malby západního umělce. Zhang Xiaogang spojil tradiční představu čínského umělce a proměnil ji v současnost a nadčasovost.“ Na základě

SLIVOŇ A DÍVKA / 2013 / olej na plátně / 50 × 60 cm

obrazu vytvořil malíř grafiku stejného námětu, pouze se změnou barevností. Je tištěna ze čtyř samostatných desek a galerie ji vydala v edici 99 signovaných a číslovaných kusů. „Možná i proto je jeho přijetí tak ohromující. Jedním z možných ukazatelů je i fakt, že sedmdesát čtyři originálů z mé galerie určených pro Českou republiku je vyprodáno,“ dodává Sklenář. ■■

ZHANG XIAOGANG: SLIVOŇ A DÍVKA

pořadatel: Galerie Zdeněk Sklenář

kurátor: Lü Peng

termín: 20. 1.–10. 5. 2015

www.zdeneksklenar.cz